

انتشارات انصار امام مهدی علیه السلام

پاسخ‌های فقهی

(مسائل متفرقه – جلد ۲)

پاسخ‌های وصی و فرستاده امام مهدی علیه السلام

سید احمد الحسن علیه السلام

گردآوری و تنظیم:

علاء سالم

مترجم:

گروه مترجمان انتشارات انصار امام مهدی علیه السلام

نام کتاب	پاسخ‌های فقهی (مسائل متفرقه - جلد ۲)
نویسنده	احمد الحسن <small>رحمته الله</small>
گردآوری و تنظیم	علاء سالم
مترجم	گروه مترجمان انتشارات انصار امام مهدی <small>رحمته الله</small>
نوبت انتشار	اول
تاریخ انتشار	۱۳۹۶
کد کتاب	۱۳۰/۱
ویرایش ترجمه	اول

جهت کسب اطلاعات بیشتر در خصوص دعوت مبارک سید احمد الحسن رحمته الله

به تارنماهای زیر مراجعه نمایید .

www.almahdyoon.co/ir

www.almahdyoon.co

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

- طهارت ۱۱
- نماز ۱۲
- روزه ۲۳
- خمس و زکات ۲۴
- حج ۲۶
- استخاره ۲۷
- قسم دروغ به قرآن خوردن ۲۸
- غیبت ۲۸
- غذاها و نوشیدنی ها ۲۹
- عقیقه: ۳۴
- استفاده از گردنبند برای مردان ۳۵
- مشاهده فیلم‌های توهین آمیز به معصومین ۳۵
- صحبت مرد و زن از طریق اینترنت ۳۶
- موارد مربوط به زنان ۳۸
- ازدواج و طلاق ۳۹

۴۶. مسائل مربوط به فرد، خانواده و ارتباط با دیگران
۵۴. اعمال و معاملات
۶۳. مسائل مربوط به ارث
۶۴. مسائل مربوط به پزشکی
۶۸. مسائل مربوط به حیوانات

پاسخ‌های فقهی

(مسائل متفرقه - جلد ۲)

بسم الله الرحمن الرحيم

وصلی الله علی محمد وآله الطاهرين الائمه والمهدیین وسلم تسليماً

از حارث بن مغیره نصری روایت شده است: به ابو عبدالله علیه السلام عرض کردم: امام قائم علیه السلام با چه چیزی شناخته می شود؟ حضرت فرمود: «با سکینه و وقار». عرض کردم: و با چه ایزاری؟ فرمود: «او را با حلال و حرام می شناسی، و اینکه مردم به او نیازمندند و او به احدی نیازمند نیست، و سلاح رسول خدا صلی الله علیه و آله نزد او است». گفتم: آیا او جز وصی فرزند وصی خواهد بود؟ فرمود: «جز این نخواهد بود که او وصی و فرزند وصی است».^(۱)

در پرتو این راه آشکار و روشن الهی - که آل محمد علیهم السلام در شناساندن امام قائم علیه السلام تبیین فرموده اند - ۷۵ پرسشی را که به طور معمول بیش تر مردم مبتلابه شان می باشند به انصار خداوند انصار امام مهدی علیه السلام - تقدیم می کنم؛ پرسش هایی که در رابطه با احکام فقهی مختلف به سید احمد الحسن علیه السلام ارائه شده و مضمون بیشترشان در صفحه ارتباطی سایت انصار الله مطرح شده است؛ از آنجا که اینها پرسش های مهمی هستند، مدون کردن این پاسخ ها و گنجاندن آنها در این کتاب بسیار مفید می باشد. برای وضوح و دسته بندی بهتر قدری مرتب سازی بر روی این پرسش ها انجام دادم.

آقای من، احمد الحسن هر چند میان ما و شما حایلی تقدیر شده است و روزها در انتظارت به ماه ها و سال ها منتهی شد، و شما آواره و رانده شدی، اما لطف و رحمت خود را از ما که خطاکارانی تقصیرکار در حق شما آل محمد

هستیم دریغ نفرمودی؛ جز این نیست که دست ما را بگیری و به راه راست استوار الهی رهنمون سازی و حلال و حرامش را به ما بنمایی، تا آن حلقه پاک به ولایت شما تکمیل گردد؛ همان ولایتی که خداوند سبحان عهد و میثاقش را از خلایق گرفته است.

ای پسر رسول خدا! آنچه از شرع خداوند که با پاسخ دادن به سؤالاتی که بر شما عرضه شده است برای ما روشن ساختی گردآوری نمودم، تقدیم پیشگاه‌تان می‌کنم. سؤالاتی که با تمام قساوت و سنگ‌دلی این روزگار و اهالی‌اش اقدام به پاسخ دادن‌شان نمودی؛ احکام و شریعتی که این‌گونه اراده شده بود که همچون غیبت شما، غایب و پنهان بمانند تا عالمان بی‌عمل، زندگانی مردمان را با احکام و دستوراتی که به هیچ‌وجه راهی به دین خدا و شرع او ندارند آکنده گردانند. از خدای سبحان مسئلت دارم و امیدوارم که برای برپاشدن دین و حاکمیتش شما را در زمینش تمکین دهد؛ و سپاس و ستایش تنها از آن خداوند، پروردگار جهانیان است.

۸ شعبان ۱۴۳۴^(۱) ه ق

علاء

طهارت

پرسش ۱:

حکم زنی که آب مرد را پس از پاک کردن آن و پیش از غسل بیابد چیست؟ سپس اگر پس از مدتی ببیند این مایع از او خارج شود، حکمش چیست؟ آیا باید دوباره غسل کند و چگونگی تطهیر آن پیش از غسل چیست؟ هر وقت ادرار می‌کند این مایع از او خارج می‌شود و یقین ندارد که آب مرد است یا ترشحات خودش؛ حکمش چیست؟

پاسخ:

اگر بداند مایعی که از او خارج شده آب شوهرش است باید فقط محل را بشوید و آن را پاک کند و انجام دادن دوباره غسل و وضو بر عهده‌اش نیست. اما در مورد مایعی که خارج می‌شود و نمی‌داند آیا جزو ترشحات خودش است یا جزو آب شوهرش، چنین حکم نمی‌شود که آب شوهرش می‌باشد و دوباره انجام دادن غسل و وضو بر عهده او نیست. حتی تا زمانی که یقین ندارد که آن، آب شوهرش است یا فقط ترشحات خودش می‌باشد، شستن محل نیز بر عهده‌اش نیست؛ هرچند شستن محل برایش بهتر و پاک‌کننده‌تر است.

پرسش ۲:

آیا مس جسد میت از روی دستکش یا کفن یا فقط لمس لباسش و نه بدنش، باعث واجب شدن غسل مس میت می‌شود؟

پاسخ:

غسل واجب نمی‌شود.

پرسش ۳:

آیا بر کودکان انصار که به سن بلوغ رسیده‌اند غسل توبه واجب است. دختری دارم که وارد هشت سالگی شده، آیا غسل توبه بر او واجب است؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

پاسخ:

بر کودکی که به بلوغ نرسیده است عبادات واجب نیست و پس از بلوغ، انجام واجبات مانند نماز، روزه و غسل‌های واجب بر او واجب می‌شود. غسل توبه برای کسی است که حق را نمی‌دانسته و سپس آن را فهمیده و بر کودکی که به تازگی به بلوغ رسیده است، واجب نیست.

نماز

پرسش ۴:

مشکلاتی در مشخص کردن زمان صبح و مغرب به خصوص برای ساکنان کشورهای شمال اروپا وجود دارد. مشکلاتی را که با آن مواجه هستیم در قالب چند نکته خلاصه می‌کنم:

۱- فهمیدن زمان صبح و مغرب (با روش دیدن) به خاطر وضعیت آب و هوایی برای ما سخت است.

۲- حتی اگر یک روز زمان صبح و مغرب را بفهمیم، تکیه به آن برای روز دوم برای ما سخت خواهد بود؛ چراکه هر روز با توجه به موقعیت زمانی سال ۳

دقیقه بیشتر یا کمتر می شود.

۳- به اوقاتی که در سایت «مجمع اهل بیت» زیرمجموعه برخی از شیعیان- موجود است اعتماد می کردیم؛ ولی اختلاف بسیاری در اوقات دیدیم؛ مخصوصاً پس از تغییر وقت تابستان به زمستان یا برعکس، به طوری که گاهی اوقات وقت ظهر را تغییر می دهند در حالی که تغییر وقت مغرب انجام نمی شود یا برعکس و موارد دیگر... یعنی اختلافات بسیاری که باعث شد به اوقات آنان اعتماد نداشته باشیم.

۴- تعیین وقت مغرب و وقت صبح برای ما سخت است. آیا ما می توانیم به وقت صبح و مغرب موجود در روزنامه های عمومی اعتماد کنیم؟ با توجه به اینکه روزنامه ها، خارجی هستند و چگونگی محاسبات آنان را نمی دانم. اگر به وقت صبح در روزنامه ها اعتماد کنیم، می توانیم از روش محاسبه ۹۰ استفاده کنیم، ولی در مورد مغرب چه کنیم؟

۵- اختلاف بین زمستان و تابستان واقعاً بزرگ است.... به این صورت که مدت روز در تابستان نزدیک به ۲۲ ساعت و ربع می باشد.... مشکل در ماه مبارک رمضان است (زمان بین افطار و امساک، بیش از دو ساعت نمی شود) به طوری که اطمینان از تاریک شدن هوا به طور کامل به دست نمی آید.... حتی گاهی اوقات آسمان نورانی باقی می ماند، گویی هنگام وقت عصر است.

پاسخ:

از خداوند درخواست دارم که شما را موفق و گام هایتان را استوار بدارد. باید بدانید که خداوند هر کسی را جز به اندازه توانش تکلیف نمی کند؛ بنابراین شما

را در خصوص عقب انداختن یا جلو انداختن غیر عمدی وقت نماز، افطار و امساک مورد حساب قرار نمی‌دهد؛ البته اگر برای شناخت وقت صحیح به واقع آنچه را در توانتان است، انجام داده باشید. خداوند متعال می‌فرماید: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَ عَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ (خداوند هیچ کس را جز به اندازه طاقتش مکلف نمی‌کند. نیکی‌های هر کس از آن خود او و بدی‌هایش از آن خودش است. ای پروردگار ما، اگر فراموش کرده‌ایم یا خطا کرده‌ایم ما را بازخواست مکن. ای پروردگار ما، آن گونه که بر امت‌های پیش از ما تکلیف گران نهادی، تکلیف گران بر ما مکن و آنچه را که طاقت آن نداریم بر ما تکلیف مکن، گناه ما ببخش و ما را بیامرز و بر ما رحمت آور که تو مولای ما هستی؛ پس ما را بر گروه کافران پیروز گردان).

برای شناخت وقت صبح و مغرب می‌توانید به نشریات مراکز علمی ستاره‌شناسی اعتماد کنید. روزنامه‌ها در هر شهری معمولاً به مرکز علمی ستاره‌شناسی همان شهر اعتماد می‌کنند و شما می‌توانید در این مورد از منبع اطلاعاتی‌شان پرس‌وجو و برای شناخت وقت صبح و مغرب بر آن اعتماد کنید. آسمانی نورانی پس از مغرب، در اینکه این وقت، شب‌هنگام است تأثیری ندارد؛ حتی اگر تاریکی نباشد، و نورانی بودن برای شما در مشخص کردن شب و روز تأثیری ندارد؛ بلکه شب و روز با توجه به غروب و طلوع خورشید مشخص می‌شود و همین‌طور آنچه برای شناخت اوقات نماز، افطار و امساک در برخی اوقات سال برای شما کفایت می‌کند.

این مسئله را پیش تر پاسخ دادم و پس از با دقت خواند آن، می توانید در مورد هر چیزی که در پاسخ برایتان روشن نیست پرسید؛ همان طور که می توانید در مورد هر چیز دیگری که در پاسخ وجود ندارد سؤال نمایید.

در ادامه پرسش و پاسخ مطرح شده در این زمینه از کتاب پاسخ های فقهی-کتاب نماز تقدیم می گردد:

پرسش ۱۰:

نماز در قطب و مکان هایی که برای مدتی خورشید در آن نمی تابد یا برای مدتی بدون اینکه پنهان شود می تابد، یا مناطقی که مدت اندکی در آن می تابد و به چه صورت است؟

پاسخ:

در مورد نماز در مکان های گفته شده:

اگر طلوع و غروب خورشید را تشخیص دهد هر دو صحیح است؛ یعنی با تاریک شدن، روشنایی و فجر صادق. در این صورت همان طور که در شرایع گفته شده- باید طبق آن عمل نماید.

اگر طلوع و غروب را تشخیص دهد، ولی تاریکی و روشنایی (فجر صادق) پیش از طلوع خورشید را تشخیص ندهد، وقت نماز مغرب، هنگام غروب خورشید و وقت نماز صبح از یک ساعت و نیم پیش از طلوع خورشید تا طلوع آن می باشد؛ این در صورتی است که مدت شب یا پنهان شدن خورشید بیشتر از یک ساعت و نیم باشد. اگر مدت شب یا پنهان شدن خورشید یک ساعت و نیم

یا کم‌تر باشد وقت نماز صبح از بعد از مغرب به اضافه خواندن نماز مغرب و عشا تا پیش از طلوع خورشید ادامه می‌یابد، و وقت امساک تا پیش از طلوع خورشید می‌باشد، حتی اگر یک لحظه باشد؛ می‌خواهد غروب خورشید، یک ساعت باشد یا ده ساعت.

اگر نتواند طلوع و غروب را تشخیص دهد و یا شب ۲۴ ساعت یا روز ۲۴ ساعت داشته باشد، در هر دو حالت (شبانه روز) به ۱۲ ساعت روز و ۱۲ ساعت شب تقسیم می‌شود.

اما چگونه آن دو را مشخص نماید؛ یعنی حدود هر ۱۲ ساعت را؟

در وضعیتی که همواره روز است می‌تواند در آن روز نیمه روز را هنگامی که قرص خورشید در بالاترین نقطه قرار دارد مشخص کند؛ این نقطه، نیمه روز می‌باشد؛ یا نیمه ۱۲ ساعت.

اما اگر همواره شب باشد؛ یعنی طلوع خورشید وجود نداشته باشد نورانی‌ترین هنگام، نیمه روز یا همان نیمه ۱۲ ساعت می‌باشد. این نیمه روز همان وقت زوال محسوب می‌شود، یا وقتی که نماز ظهر و عصر در آن اقامه می‌شود. وقت نماز صبح یک ساعت و نیم پیش از طلوع فرضی تا طلوع می‌باشد و نماز مغرب را هنگام مغرب فرضی می‌خواند و در روزه به وقت طلوع فجر و وقت مغرب یا وقت نماز صبح و نماز مغرب اعتماد می‌شود.^(۱)

پرسش ۵:

علم جدید وجود سیاره‌ای را کشف کرده است که روز در آن به وقت زمینی، معادل هزار سال می‌باشد.

پرسش: کسی که بر روی این سیاره - که یک روز در آن معادل هزار سال می‌باشد و مکلف است- زندگی می‌کند نمازش چگونه است. آیا نماز می‌خواند یا خیر؟ چرا که زمان اذان صبح تا ظهر تقریباً بیش از ۴۰۰ سال و ۳۰۰ سال نیز تا مغرب است. نماز این شخص چگونه است و آیا شکسته است یا کامل و چگونه رو به قبله می‌شود و آیا روزه می‌گیرد و روزه‌اش چگونه است؟ با توجه به اینکه به وقت آگاهی نداشته باشد و فرا رسیدن ماه روزه را بداند. این پرسش من بود و پاداش و ثواب بر شما. ما را روشن کنید و مأجور باشید.

پاسخ:

اگر در سیاره‌های دیگری که در هستی پهناور وجود دارند مکلفینی باشند، خداوند سبحان - که برای مردم زمین فرستادگانی فرستاده است- برای ایشان نیز فرستادگانی می‌فرستد تا تکالیف و عبادت‌هایشان را به ایشان بشناساند؛ عبادت‌هایی که چه بسا با عبادت‌های زمینی وجه اشتراکی نداشته باشند؛ جز ذکر خداوند و تلاش برای شناخت خداوند سبحان.

پرسش ۶:

علت حکم نشستن بین اذان و اقامه در نمازهای واجب غیر از نماز مغرب و همچنین علت یک گام به جلو رفتن و برگشتن به عقب بین اذان و اقامه در نماز مغرب را درک نمی‌کنم؛ و آیا جلو رفتن را با پای راست انجام دهد یا پای چپ؟

و بازگشتن به عقب آیا با پای چپ انجام می‌شود یا با پای راست؟

پاسخ:

هنگامی که از علت حکمی پرسیده می‌شود امام احمدالحسن (رحمته الله) پاسخی کلی را بیان فرموده‌اند که برایتان نقل می‌کنم شاید برایتان سودمند افتد:

پرسش:

آن گونه که معروف است، اگر روزه‌دار مثلاً برای گذران وقت (تفریحی) در دریا غواصی کند روزه‌اش باطل می‌شود! پرسش این است که وقتی حتی قطره آبی در دهانش وارد نمی‌شود چرا روزه‌اش باطل می‌شود و دلیل علمی که روزه باطل می‌شود چیست؟

پاسخ:

حکم شرعی، حکم تعبّدی برای امتحان مردم است و ضرورتی ندارد علتی بیش از این داشته باشد. خداوند توفیقت دهد و گام‌هایت را استوار بدارد.

دکتر توفیق مغربی - ۲۵ شعبان ۱۴۳۴ ه ق

پرسش ۷:

آیا سلام پس از نماز (مصافحه) سنّت است یا بدعت یا چیزی دیگر؟

پاسخ:

به طور کلی مصافحه و دست دادن مؤمن و دعا برایش مستحب است؛ مخصوصاً هنگام انجام عبادات مانند روزه، نماز و زیارت اولیای خداوند. به همین

جهت مصافحه و دست دادن نمازگزاران مؤمن از راست و چپ و تبرک جستن با مصافحه ایشان و دعا برایشان برای قبولی (طاعات) پس از تمام شدن نمازشان مستحب می‌باشد.

پرسش ۸:

آیا جایز است دو خطبه نماز جمعه در مکانی باشد و نماز در مکانی دیگر؛ ولی در اتاق دیگری از همان خانه یا در خانه مجاور؟

پاسخ:

اگر بر آن، مکان دیگر بودن صدق کند جایز نیست؛ اما اگر قسمتی که از آن باز شود - گویی چیزی که آن دو را از هم جدا می‌کند- در تلقی گردد، جایز می‌باشد.

پرسش ۹:

پرسشی فقهی: وقتی پسر برای دیدار پدرش به خانه پدر می‌رود، آیا آنجا وطن او محسوب می‌شود؟ از این جهت که او در آنجا متولد شده و مدت زمانی در آنجا زندگی کرده است؛ در صورتی که پدرش زنده باشد. همچنین حکم این مسئله در صورتی که پدرش فوت کرده باشد چیست؟

پاسخ:

این خانه، خانه پدر است و خانه پسر یا دختر او نیست. اگر پسر (یا دختر) چیزی از آنجا را مالک نباشد در آنجا مسافر خواهد بود؛ ولی اگر سهمی از خانه را مالک باشد نمازش تمام است؛ چراکه آنجا خانه‌ای است که در ملکیت آن سهم است و پیش‌تر در آنجا ساکن هم بوده است.

پرسش ۱۰:

ای امام من! با درخواستی در حیرت و سرگردانی‌ام به سوی تو آمدم و تقاضای پاسخ برای پدر گرمی‌ام را - که بیماری کلیوی بر او عارض شده است - دارم؛ بیماری که او را سنگین کرده و توان پاسخ‌گویی در هر زمان را از او برده است. گاهی ضعف و خستگی شدید به حدی می‌رسد که نمی‌تواند تعادلش را حفظ کند و این وضعیت پس از بازگشتن او از شست و شوی کلیه بر او عارض می‌شود؛ در حالی که مرتب نگران و مضطرب نماز است؛ ولی نمی‌تواند نماز بخواند. پرسش من از شما ای مولای من - این است که آیا ما - دختران و پسران - می‌توانیم به جای او نماز بخوانیم؟ فقط زمان‌هایی که رنج و خستگی و ناتوانی و خواب خارج از اراده‌اش به سراغ او می‌آید.... از شما ای آقای من - تقاضا دارم دعایی برای شفای پدر بیمارم به من عنایت فرمایید.

پاسخ:

در ابتدا ... به اذن خداوند متعال درخواست شما را به سید احمدالحسن سلام‌الله‌علیه رساندیم و ان‌شاءالله برای کسی که شما درخواست دعا نموده‌اید ایشان دعا فرموده‌اند؛ اما در مورد حکم به جا آوردن نماز به نیابت از بیمار - که خداوند شفایشان عنایت فرماید - «به جا آوردن نماز واجب به جای مریض جایز نیست».

اما چگونه بیمار یا کسی که ناتوان از ادای نماز با واجبات شناخته شده‌اش است، نماز می‌خواند؟ این مسئله در کتاب احکام نورانی اسلام (شرایع الاسلام) آورده شده است و متن سخن ایشان علیه‌السلام خدمت شما تقدیم می‌گردد:

.... اگر بتواند بدون کمک گرفتن بایستد باید چنین کند و اگر نتواند بدون کمک گرفتن بایستد واجب است که از هر وسیله‌ای که ممکن بود کمک بگیرد، البته کمک گرفتن از دیوار حتی با وجود توان هم جایز است.

اگر بتواند بخشی از نماز را ایستاده بخواند باید همان قدر که می‌تواند بایستد و اگر نتواند باید نشسته نماز بخواند. فردی که نشسته نماز می‌خواند، اگر بتواند فقط برای رکوع بایستد، باید چنین کند، در غیر این صورت نشسته رکوع کند. اگر نتواند نشسته نماز بخواند، باید به پهلو بخوابد و نماز بخواند و اگر نتواند باید به پشت بخوابد و نماز بخواند و در این دو حالت اخیر باید با اشاره رکوع و سجده را به جا آورد.

اگر فردی در حین نماز نتواند بر حالتی باقی بماند باید به کمتر از آن منتقل شود و نماز را ادامه دهد، مثلاً اگر ایستاده باشد و نتواند ادامه دهد، باید بنشیند و اگر نشسته باشد و نتواند باید به پهلو بخوابد و اگر به پهلو خوابیده باشد و نتواند باید به پشت بخوابد و عکس آن نیز صحیح می‌باشد. اگر کسی نتواند سجده کند آنچه بر آن سجده می‌کند را بالا آورده، بر پیشانی بگذارد و اگر نتوانست باید به جای سجده، اشاره کند.^(۱)

اما اگر بیماری‌اش آنچنان بر او غالب می‌شود که هوشیاری‌اش را از دست

می‌دهد، بر بیهوش و دیوانه نماز واجب نیست.

این متن سوال و پاسخی از ایشان (علیه السلام) است که از کتاب «پاسخ‌های فقهی - کتاب نماز» نقل می‌کنم:

پرسش ۱۳۴:

بیماری که بیماری‌اش گاهی اوقات فکرش را از او می‌گیرد و باعث اشتباهاتی در فهم اوقات و احکام نمازش می‌شود، آیا در چنین وضعیتی نماز واجبی بر عهده‌اش باقی می‌ماند و اگر بهبود یافت، خودش یا اگر در چنین وضعیتی مُرد، فرزند بزرگش قضا کند؟

پاسخ:

اگر واجب بودن نماز بر خودش را به یاد داشته باشد، بر او واجب است با توجه به آنچه برایش مقدور می‌باشد، نماز بخواند - که در کتاب شرایع و جاهای دیگر بیان کرده‌ام؛ اما اگر بیماری‌اش آن‌چنان بر او غالب می‌شود که هوشیاری‌اش را از دست می‌دهد و حتی هنگامی که بیدار است تشخیص نمی‌دهد که بر او نماز واجب است، وضعیت چنین شخصی از نظر ساقط شدن به جا آوردن و قضای نماز، همانند دیوانه و بیهوش می‌باشد.

علاء سالم - ۲۰ ربیع الثانی ۱۴۳۳ هـ ق

روزه

پرسش ۱۱:

آن گونه معروف است، اگر روزه‌دار مثلاً برای گذران وقت (تفریحی) در دریا غواصی کند روزه‌اش باطل می‌شود! پرسش این است که وقتی حتی قطره آبی در دهانش وارد نمی‌شود، چرا روزه‌اش باطل می‌شود و دلیل علمی که روزه باطل می‌شود چیست؟

پاسخ:

حکم شرعی، حکم تعبّدی برای امتحان مردم است و ضرورتی ندارد علتی بیش از این داشته باشد. خداوند توفیقت دهد و گام‌هایت را استوار بدارد.

پرسش ۱۲:

امام علیه السلام فرمودند که روزه عاشورا مستحب است. آیا منظور ایشان تمام روز است یا همان‌طور که شیعه دوازده امامی انجام می‌دهند فقط تا نصف روز می‌باشد؟

پاسخ:

انتظار دارم که نقل مطلب شما دقیق باشد؛ خداوند حالتان را اصلاح نماید. من به هیچ‌وجه نگفتم روزه روز عاشورا مستحب است؛ بلکه گفتم: «روزه عاشورا، برای اندوهگین بودن».

اما مسئله امساک تا نصف روز، روزه نامیده نمی‌شود تا بین آن و چیز دیگر شباهتی وجود داشته باشد.

خمس وزکات

پرسش ۱۳:

می‌خواهم بدانم زکات و خمس را به چه کسی بپردازم تا به امام (علیه السلام) برسد؟ این موضوع بسیار مرا در تنگنا قرار داده است و نمی‌دانم در این مورد چه کنم. چند سال پیش طلا و برخی از سنگ‌های قیمتی خریدم تا سود کنم، آیا دادن خمس و زکات آن بر من واجب است؛ چراکه در تمام این مدت آنها را نگهداری کرده‌ام؟

پاسخ:

خداوند به شما توفیق دهد و گام‌هایتان را استوار بدارد. ضروری نیست که اموال خمس به طور مستقیم به خلیفه خداوند برسد. اگر شما جزو مؤمنان به حق می‌باشی، مؤسسه‌ای برای جمع‌آوری خمس و صدقات و صرف آنها در موارد بسیاری قرار داده‌ام؛ از جمله کمک به ایتم و بیوه‌زنان و طلب علم و وسایل تبلیغ دعوت حق و رسانیدن آن به مردم می‌باشد. شما می‌توانی آن را از طریق حساب‌های بانکی که برای این موضوع در نظر گرفته شده است به برخی از مؤمنانی که در این حوزه مسئول هستند برسانی یا آن را به مکتب دعوت که در نجف و در حوزه مبارک مهدوی قرار دارد تحویل بدهی.

اما اموال و سنگ‌ها یا طلایی که ذخیره نمودی و بیش‌تر از یک سال بر آن گذشته است، باید یک‌بار خمس آن را بدهی و پس از اینکه خمسش را دادی، اگر آن را ذخیره کنی، اشکالی ندارد. دادن خمس چیزی که خمسش داده شده، بار دیگر واجب نیست؛ هرچند مدت بودن آن نزد شما طولانی شود.

پرسش ۱۴:

آیا به من این اجازه داده شده است تا از خمس استفاده کنم و خمس را برای دعوت کردن به سوی دعوت شما و آموزه‌های اهل بیت علیهم السلام در مکانم (مالزی) جمع‌آوری کنم. اگر اجازه داریم، نسبتی که استفاده از آن برای دعوت به من اجازه داده شده، چقدر است؟ چه مقداری را باید به شما بازگردانم؟ و چه مقداری را باید برای کمک به انصار استفاده کنم؟

پاسخ:

استفاده از خمس برای دعوت به دین حق خداوند و کمک به مؤمنان (خداوند حفظشان کند) جایز است. اما در خصوص دریافت خمس و حقوق شرعی و مصرف نمودن آن، می‌توانید بیت المال برای انصار تنظیم کنید که مخصوص مالزی باشد و شما یا یکی از برادران مؤمن شما که او را برای این مسئولیت مناسب می‌بینید، مسئول باشید. نسبت مشخصی برای مصرف کردن خمس و حقوق شرعی وجود ندارد. شما می‌توانید هر مقداری از بیت المال را که در اختیار دارید مصرف کنید و همچنین می‌توانید با بیت المال عمومی انصار ارتباط برقرار نمایید تا اگر مقداری اضافی وجود دارد، مقدار بیش‌تر از نیازتان را به آنها تحویل دهید، تا به نیازمندان سایر کشورهای جهان برسانند. خداوند توفیق‌تان دهد و گام‌هایتان را استوار بدارد.

پرسش ۱۵:

آیا دادن خمس اموالی که نیت به انجام رسانیدن عمره را با آن دارند واجب است؟ اگر اموال هدیه باشد چطور؟

پاسخ:

هر مالی که اضافی باشد، در هنگام سررسید سال خمسِ شخصی، دادن خمسش واجب می‌باشد. اگر مسئله فقط به یکی از دو حالت دادن خمس مال یا رفتن به عمره محصور باشد، به عمره برو. خداوند توفیقت دهد و عملت را قبول کند.

حج**پرسش ۱۶:**

آیا زیارتی وجود دارد که بتوانیم آن را انجام دهیم یا مراسم حج را در زمان حج به جا آوریم که دارای ثوابی معادل ثواب حج فعلی باشد؟ بدون رفتن به مکه، در همین جا مغرب (مراکش) یا در بقیه سرزمین‌های جهان؟

پاسخ:

حج واجب است؛ ولی اگر به جا آوردن حج برایت امکان‌پذیر نیست و می‌خواهی عمل و طاعتی انجام دهی که در روزهای حج به پاداش و ثوابی دست پیدا کنی، بر تو باد زیارت امام حسین (علیه السلام).

پرسش ۱۷:

کسی که عمره می‌گذارد و به خاطر خشک بودن هوا، لب‌هایش ترک خورده است و به خاطر اجتناب از بیرون زدن خون، فقط روی محل ترک خورده مرطوب‌کننده‌ای قرار داده که ویژگی پزشکی و رایحه کاکائو دارد، آیا مجاز به این کار می‌باشد؟

پاسخ:

همان‌طور که در پرسش مطرح شده، اگر به قرار دادن روغن مجبور باشد، حکمش همان چیزی است که در شرایع بیان نمودم. در این وضعیتی که شما در آن هستی بر شما چیزی نیست. در اینجا حکم را از کتاب شرایع نقل می‌کنم:

«**یازدهم:** استفاده از روغنی که بو دارد، پس از احرام، حرام است و همچنین پیش از آن، اگر بویش تا احرام باقی بماند. به همین صورت پس از احرام (به صورت اختیاری) چیزی که بوی خوش ندارد؛ ولی اگر مجبور باشد جایز است».^(۱)

«کسی که در احرامش روغن خوشبو استفاده کند گوسفندی بر او واجب است ولی در حالت ضرورت، چیزی بر عهده او نیست».^(۲)

استخاره**پرسش ۱۸:**

مولای من! پرسش بنده در مورد استخاره منسوب به امام صادق علیه السلام است (کتاب کوچکی به نام استخاره امام صادق علیه السلام وجود دارد). مولای من! آیا به آن عمل کنیم یا نه؟

پاسخ:

عمل به آن و غیر آن، جایز است. خداوند توفیق‌تان دهد و گام‌هایتان را استوار

۱- شرایع الاسلام: ج ۲ - کتاب حج - واجبات ترک در احرام، انتشارات انصار امام مهدی علیه السلام.

۲- شرایع الاسلام: ج ۲ - کتاب حج - ممنوعات، انتشارات انصار امام مهدی علیه السلام.

بدارد.

قسم دروغ به قرآن خوردن

پرسش ۱۹:

با کسی درگیر شدم و او را زدم. او علیه من شکایت کرد و به من افترا بست که من دزدی کرده‌ام، در حالی که این‌طور نبود. وقتی در محضر قاضی حاضر شدم او به من گفت: «آیا به قرآن قسم می‌خوری که تو را آزاد کنم و اگر قسم نخوری محکوم به اتهام سرقت می‌شوی» و طبق گفته او به پانزده سال حبس محکوم می‌گردیدم. به قرآن قسم خوردم که من او را نزد؛ در حالی که او را در درگیری زده بودم. وقتی قسم خوردم، آزاد شدم. اکنون حکم من برای اینکه به جهت خلاص شدن از تهمت آنها به دروغ به قرآن قسم خورده‌ام چیست؟ آیا کفاره‌ای بر عهده من است؟ و آن چیست؟ خداوند شما را بر هر خیری موفق بدارد!

پاسخ:

اگر قسم دروغ خورده‌ای بر تو است که از خداوند طلب آمرزش و استغفار نمایی.

غیبت

پرسش ۲۰:

آیا موضوع غیبت، فقط برای مؤمنان حرام است یا شامل مخالفان عقیده حق

نیز می‌شود؟ و آیا غیبت مخالفان جایز است؟ آیا شامل کوتاهی کنندگان... و مقصّر‌ها در شناخت حق می‌شود؟ معاندان و دشمنان چطور؟ مواردی که غیبت در آن جایز است یا غیبت اجازه داده شده، چیست؟

پاسخ:

غیبت حرام است و منظور، یاد کردن عیب پنهان مؤمن در غیابش می‌باشد. برای کسی که به حق ایمان ندارد غیبت مطرح نمی‌باشد؛ ولی آنچه مطلوب است: از اخلاق مؤمن این است که اگر از عیوب پنهان مردم با خبر شود از غور کردن و پرداختن به آن بپرهیزد.

گفتن عیب پنهان مؤمن در حضور مردم حتی در حضور خود مؤمن نیز جایز نیست. اگر آن را بگویند، عمداً به مؤمن اهانت نموده و این نیز مانند غیبت، کاری حرام است.

غذاها و نوشیدنی‌ها

پرسش ۲۱:

آیا کفیر یا شیرۀ قارچ هندی حلال است؟

پاسخ:

حلال و خوردنش جایز است.

پرسش ۲۲:

حکم خوردن ماهی‌های نرم‌تن مانند هشت‌پا چیست؟

پاسخ:

جایز نیست.

پرسش ۲۳:

حکم خوردن موجودات دریایی زیر چیست؟

۱- شاه‌میگو (Lobster): که جزو سخت‌پوستان دریایی بزرگ است، ده پا

دارد؛ پنج جفت پا.

۲- خرچنگ (Crab): که حیوانی سخت‌پوست با ده پا می‌باشد و به طور کلی

خرچنگ‌ها با وجود داشتن پوشش خارجی سخت متمایز می‌شوند.

پاسخ:

پاسخ سؤال ۱- خوردن شاه‌میگو (Lobster) جایز است.

پاسخ سؤال ۲- خوردن خرچنگ (Crab) جایز نیست.

پرسش ۲۴:

در مورد تخم مرغی که در آن خون می‌باشد، سید (علیه السلام) می‌فرماید نجس است

و در نتیجه خوردنش جایز نیست. «در مورد غیر انصاری که به این حکم راضی

نمی‌شود»، آیا جایز است آن را برای خوردن به غیرانصار بدهیم؟

پاسخ:

خون حیوان دارای خون جهنده، نجس است. خونی که در تخم مرغ وجود

دارد یا از حیوان صاحب تخم است یا از رشد جنین در تخم مرغ، و در هر دو

حالت، خوردن این خون جایز نیست؛ چرا که نجس می‌باشد. اگر مقدارش اندک

باشد به طوری که از بین بردنش بدون سرایت به بقیه اجزا امکان‌پذیر باشد،

خوردن بقیه تخم مرغ جایز است؛ هرچند بهتر است از آن اجتناب شود. اما غیر مؤمنی که می‌خواهد خون نجس در تخم مرغ را بخورد، این لیاقت او است؛ شما نیز می‌توانید این تخم مرغ را به او بدهید تا آن را بخورد؛ هرچند بهتر است این کار نیز انجام نشود؛ چراکه کسی که نجاست یا حرام می‌خورد، چه بسا باعث بازداشتن او از شناخت حق شود.

پرسش ۲۵:

پرسش من در خصوص موردی مربوط به شیمی است. با توجه به بسیاری از اخبار و اطلاعات رسیده، دیده می‌شود که به خصوص ایلومیناتی‌هایی برای نظام دجال کار می‌کنند که سعی در به استضعاف کشانیدن مؤمنان و در قید و بند کردن آنها به این نظام می‌نماید. یکی از این روش‌ها از طریق خوراکی‌ها و نوشیدنی‌ها است؛ که فرزند من وارث آنها می‌شود.

بسیاری از خوراکی‌ها به صورت شیمیایی کنسرو شده‌اند. بسیاری موارد نظیر سلول‌های جنین‌های سقط‌شده که به عنوان ماده خوشبو کننده دهان استفاده می‌شود و همچنین اسپرم‌هایی که به عنوان ماده انرژی‌زا که از باکتری‌ها گرفته می‌شود، دیده می‌شود. از فلوراید که باعث ایجاد سرطان استخوان و عقیم شدن در مردان می‌شود و نازی‌ها برای رام کردن دیگران استفاده می‌کردند استفاده می‌شود. این‌ها مواردی است که برای اصلاح نسل‌ها استفاده می‌کنند تا تعداد ساکنان زمین را تقلیل دهند و مردمان را مطیع و رام نظام دجال نمایند. مواد شیمیایی در میوه‌ها و سبزی‌های اصلاح‌شده ژنتیکی در هر جایی یافت می‌شود؛ که فرزند من وارث آنها می‌شود.

برخی از ما انصار خدا در این خصوص بحث می‌کنیم که وضعیتی است که گریزی از آن نیست حتی اگر انسان خودش اقدام به پرورش گیاهان نماید. اما سؤال من؛ آیا راه حلی وجود دارد؟ آیا انصار خدا کاری علیه آن می‌توانند انجام دهند؟ اوامر شما برای ما چیست؟

پاسخ:

اطلاعات داده شده، دقیق نیست. خداوند توفیق‌تان دهد. امیدوارم دقت و معلومات بیشتری داشته باشید. به عنوان مثال متخصصان می‌دانند که افزودن مقدار بسیار کم فلوراید به آب شرب، در جهت کم کردن خراب شدن دندان‌ها مفید است. البته زیاد بودن نسبت فلوراید در آب شرب، برای کودکانی که دندان‌هایشان عوض نشده، زیان دارد. به طور کلی حتی اگر افزودن فلوراید به آب مقداری زیان به همراه داشته باشد، به طور قطع کسی که آن را می‌افزاید قصد رسانیدن زیان و آزار ندارد. به طور معمول تحقیقات در مورد ترکیب آب‌های شرب توسط متخصصان همان شهر صورت می‌پذیرد و آنان و خانواده‌ها و نزدیکان‌شان از همین آب می‌نوشند؛ حال چگونه مواد زیان‌رسان یا سمی به آن می‌افزایند؟ خداوند احوال شما را اصلاح کند.

اما خوردن غذاهایی که از جهت ژنتیکی اصلاح شده، جایز می‌باشد؛ البته اگر خوردنی حلال باشد، از میوه‌ها گرفته تا گوشت حیوانات، مانند گاو و گوسفند.

اما مواد شیمیایی یا حشره‌کش‌ها که مثلاً برای از بین بردن حشرات روی گیاهان استفاده می‌شود، این‌ها موادی مضر می‌باشند و شکی در آن نیست؛ ولی

امروزه با این تعداد انسان موجود بر روی زمین، اگر از این نابودکننده‌ها استفاده نشود بدون اینکه هیچ راه جایگزینی ارایه شود چه بسا گرسنگی روی زمین پدید آید.

پرسش ۲۶:

اگر فروشنده مسلمان باشد ولی گوشت را مثلاً از شرکتی در استرالیا بخرد، آیا واجب است از خود شرکت پرسیده شود یا سخن فروشنده که می‌گوید گوشت حلال است کفایت می‌کند؟

پاسخ:

تا هنگامی که ذبح به صورت شرعی انجام گیرد و حیوانی که ذبح می‌شود رو به قبله باشد و رگ‌ها به دست مسلمان قطع شود و نام خدا بر آن برده شود، وجود شرکت در استرالیا یا فرانسه یا جاهای دیگر مشکلی ایجاد نمی‌کند. اگر شما از برنامه اجرایی در کشتارگاه شرکت وارد کننده گوشت مطلع نیستی می‌توانی به سخن فروشنده مسلمان اکتفا کنی به این شرط که او مطلع باشد و به کیفیت ذبح در کشتارگاه آن شرکت علم و آگاهی داشته باشد.

پرسش ۲۷:

بنده قصاب هستم و برادران انصاری‌ام قربانی، عقیقه و گوسفندهایی نذر می‌کنند. ما مبالغی جمع می‌کنیم و با توجه به پولی که جمع کرده‌ایم، یک یا چند قربانی می‌خریم تا به اندازه‌ای شود که برای توزیع به خانواده‌های انصار کفایت کند. مشکلی هنگام ذبح کردن وجود دارد؛ نمی‌دانم به نیت کدام امام ذبح کنم و اگر عقیقه باشد، نام صاحبش را ذکر نمی‌کنم. آیا ذبح با هر نوع

چاقویی جایز است؟

پاسخ:

ذبح کردن با چاقوی آهنی تیز جایز است. اشکالی ندارد اگر چاقو از آلیاژی باشد که نسبتی از آهن در آن وجود داشته باشد؛ همانند چاقوهای موجود در بازار. در مورد نذر و عقیقه، واجب نیست هنگام ذبح یا قطع کردن رگ‌ها، نیت کنی که این قربانی برای نذر فلانی است یا این عقیقه برای فلان شخص می‌باشد؛ بلکه نیت صاحب نذر یا عقیقه در هنگام دادن پول به شما برای خریدن قربانی کفایت می‌کند.

پرسش ۲۸:

خوردن چه چیزی از گاومیش، گاو و گوسفند جایز نیست؟ برخی مردم، طحال (سپرز) را به جهت شفا یافتن می‌خورند؛ آیا جایز است؟

پاسخ:

خوردن خون، طحال و اعضای تناسلی، مثانه، غضروف‌ها و نخاع جایز نیست. خوردن کلیه‌ها (قلوه) مکروه است. خوردن از کتف‌ها مستحب می‌باشد.

عقیقه:

پرسش ۲۹:

کدام بهتر است: بین برادران شیعه‌مان عقیقه کنم یا آن را برای انصار در مصر بفرستم تا عقیقه و با آن مراسمی برگزار کنند؟ آیا می‌توان اموال عقیقه را به نیت کمک کردن به برادران انصار در مصر استفاده نمود؟

پاسخ:

عقیقه به دادن اموالی برای کمک تبدیل نمی‌شود. شما می‌توانی برای برادران انصارت در مصر بفرستی تا به نیابت از شما عقیقه‌ای ذبح کنند. همان‌طور که می‌توانی عقیقه را در شهری که زندگی می‌کنی ذبح کنی و آن را به مؤمنان خودتان طعام بدهی. خداوند توفیقتان دهد و گام‌هایتان را استوار بدارد.

استفاده از گردنبند برای مردان**پرسش ۳۰:**

آیا استفاده از گردنبند برای مردان جایز است؟ برخی از برادران می‌گویند: جایز نیست چون باعث شباهت آنها به خانم‌ها می‌شود.... آیا این صحیح است؟ خداوند به شما پاداشی نیکو دهد.

پاسخ:

پوشیدن (استفاده از) گردنبند برای مردان جایز است. اگر مردی بخواهد گردنبند استفاده کند مستحب است که گردنبند از نقره یا سنگی باشد که نام خداوند یا آیه‌ای از قرآن روی آن نوشته شده باشد و مستحب است زن گردنبندی از طلا استفاده کند که ذکر خداوند یا آیه‌ای از قرآن روی آن نوشته شده باشد.

مشاهده فیلم‌های توهین آمیز به معصومین**پرسش ۳۱:**

اخیراً سخن از یک فیلم توهین آمیز به رسول کریم ﷺ بسیار شده است. حکم مشاهده اینچنین فیلم‌هایی که پیامبران و اهل بیت را به نمایش درمی‌آورند چیست؟ چه این‌گونه کارها به نمایش درآوردن زندگی آنها و نقش ایشان در هدایت امت‌ها باشد یا به آنها ﷺ توهین نموده باشد؟

پاسخ:

اگر در به نمایش درآوردن معصومین، توهین یا دروغی بر ایشان وارد نشده باشد اشکالی ندارد؛ مخصوصاً اگر در فیلم، کارها و سخنان نیکویشان به نمایش درآمده و مردم به ایمان آوردن به ایشان تشویق شده باشد. اما فیلم‌هایی که به آنها توهین می‌کنند، بهتر است مشاهده نشوند؛ مگر در هنگام ضرورت، مانند پاسخ دادن به آن یا اتخاذ موضعی طبق محتوای آن.

صحبت مرد و زن از طریق اینترنت

پرسش ۳۲:

حکم صحبت کردن زن و مرد به طور کلی و به طور خاص از طریق اینترنت چیست؟
و آیا این‌گونه صحبت کردن به صورت فردی در پالتاک جایز است؟

پاسخ:

بیشتر گفته‌ام که صحبت کردن میان مرد و زن به طور کلی جایز است و صحبت از طریق اینترنت هم به همین صورت است. حق تعالی می‌فرماید: ﴿وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ

مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ
 آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي
 أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوْ
 الطُّفُلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بَأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ
 مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١﴾ (و به زنان
 مؤمن بگو که چشمان خویش را ببندند و شرم گاه خود را نگه دارند و زینت های
 خود را جز آن مقدار که هویدا است آشکار نکنند و مقنعه های خود را تا گریبان
 فرو گذارند و زینت های خود را آشکار نکنند، مگر برای شوهران خود یا پدران
 خود یا پدر شوهرهای خود یا پسران خود یا پسران شوهر خود یا برادران خود یا
 پسران برادر خود، یا پسران خواهر خود یا زنان هم کیش خود، یا بندگان خود،
 یا مردان خدمت گزار خود که رغبت به زن ندارند، یا کودکانی که از شرم گاه
 زنان بی خبرند و نیز چنان پای بر زمین نزنند تا آن زینتی که پنهان کرده اند دانسته
 شود. ای مؤمنان، همگان به درگاه خدا توبه کنید، باشد که رستگار گردید.) (۲)

بنابراین صحبت کردن مرد با زن به طور کلی جایز است.

اما صحبت کردن مرد و زن به صورت انفرادی مکروه است؛ مگر در
 خواستگاری یا بنا به ضرورت.

از همین رو زن مؤمن عقیف و محترم از صحبت کردن انفرادی با مرد
 غیر محرم دوری می کند؛ مگر برای ضرورت و به اندازه رفع نیاز و با کمترین

۱- نور: ۳۱.

۲- احکام نورانی اسلام: جلد ۳.

مقدار کلام که غرض را برساند و فرقی ندارد که این صحبت کردن به صورت مستقیم و رودررو باشد یا از طریق اینترنت و برنامه‌های گفت‌وگو (پالتاک) و سایر برنامه‌های شبیه به آن. والحمد لله رب العالمین.

موارد مربوط به زنان

پرسش ۳۳:

حکم دوچرخه سواری برای زن چیست؟

پاسخ:

حکم سوار شدن دوچرخه، موتور سیکلت، اسب یا هر وسیله دارای زین برای زن مکروه است؛ و مکروه همان‌گونه که مشخص است. یعنی انجام دادن آن جایز است و کراهت داشتن به این معنی است که بهتر است آن کار را انجام ندهد، برخلاف حرام که انجام دادن آن جایز نیست.

پاسخ از سخنان امام علیه السلام برگرفته شده است - علاء سالم

پرسش ۳۴:

حکم زنی که کودکی را با خود حمل می‌کند که به او عطر زده است و در خیابان قرار دارد و عابر نمی‌تواند تشخیص بدهد که این عطر برای مادر است یا کودکش، چیست؟

پاسخ:

بر این خانم حَرَجی نیست.

پرسش ۳۵:

حکم فر کردن مو موقت یا دایم- برای زن چیست؟

پاسخ:

جایز است.

پرسش ۳۶:

حکم سرمه به صورت مایع یا خشک چیست؟ آیا وضو با آن جایز است؟ حکم کسی که سرمه کشیده است و اگر برای پاک کردنش زمانی طولانی صرف کند و در این صورت نمازش فوت بشود و باید نمازش را قضا بخواند چیست؟ این شخص واقعاً خودش را به سختی می اندازد تا حتی نقطه کوچکی را هم که فقط با دقت بسیار دیده می شود پیدا کند و این عملش، باعث سرخ شدن چشم می شود و درد را نیز به همراه دارد.

حکم سرمه ای که داخل پلک وجود دارد چیست (محل برخورد پلک بالا و پائینی)؟ آیا پاک کردنش برای وضو واجب است؟

پاسخ:

سرمه مایع یا خشک باشد- به صحیح بودن وضو آسیبی نمی رساند؛ مگر هنگامی که از مژه ها به صورتی غیرطبیعی به بیرون سرایت کند. اگر سرمه به صورت طبیعی کشیده شود از بین بردنش برای وضو واجب نیست.

ازدواج و طلاق

پرسش ۳۷:

آیا جایز است با مراعات احکام شرعی امام احمدالحسن (علیه السلام) برای غیر انصار شاهد (عقد) باشم یا عقد آنها را بخوانم؟ و اگر شهودِ دیگر از انصار نباشند چطور؟

پاسخ:

جایز است.

پرسش ۳۸:

معنای این حدیث چیست؟ رسول خدا ﷺ می‌فرماید: «کسی که دو زن دارد و در تقسیم کردن خودش و مالش بین آن دو عدالت را رعایت نکند، روز قیامت در غل و زنجیر می‌آید در حالی که او را آرام آرام می‌کشند تا وارد آتش شود». آیا هیچ انسان غیر معصومی می‌تواند خودش، مالش و محبتش را بین آن دو با عدالت تقسیم نماید؟

پاسخ:

خداوند توفیقتان دهد. عدالت بین همسران، به معنی حقوق واجب آنها است؛ مانند قسمت یا خوابیدن نزد همسر و نفقه واجب.

پرسش ۳۹:

اگر شریک زندگی مان امام را نپذیرد و حق را انکار کند چه باید کنیم؟

پاسخ:

خداوند توفیقتان دهد. صبر کنید تا خداوند حکم کند که او مهربان‌ترین مهربانان است. چه بسا خداوند هرچند پس از مدتی - برای برخی از مردم هدایت نوشته باشد.

پرسش ۴۰:

یکی از خواهران انصار ما از من درخواست نمود که در مورد شوهرش سؤالی بپرسم. این خواهر و فرزندانش به امام احمدالحسن علیه السلام ایمان دارند و شوهرش ایمان ندارد و در حین بحث‌ها به امام احمدالحسن علیه السلام توهین نموده است. از خداوند سبحان درخواست آمرزش داریم و به سویش توبه می‌کنیم. اکنون این خواهر می‌پرسد که آیا با او مانند یک ناصبی رفتار کند؟ آیا از او طلاق بگیرد؟ این مورد مهم‌ترین مسئله او می‌باشد.

از خدا می‌خواهم که او و همه انصار را به آنچه که مورد رضایش است توفیق عطا فرماید!

پاسخ:

شاید او را تحریک کرده باشند یا در حالت عصبانیت بوده باشد که شیطان از آن سوءاستفاده نموده و او را در چنین موقعیتی انداخته باشد. تنها با یک رفتار، با کسی به صورت دشمن ناصبی رفتار نمی‌شود، مگر اینکه یقین حاصل شود که این کارش از روی عمد و با تعقل انجام شده باشد. حتی اگر از روی قصد و عقل انجام داده باشد و در موردش حکم به ناصبی بودن جاری شود، چه می‌دانی، شاید بعداً پشیمان شده، به سوی حق بازگردد؛ همان‌طور که برای افراد بسیاری اتفاق افتاده است و خداوند آنان را هدایت نمود و حق را شناختند. به طور کلی با مردم با مهربانی رفتار کنید تا خداوند احوالات شما را اصلاح و به واسطه شما، آفریده‌هایش را به راه مستقیمش هدایت کند.

پرسش ۴۱:

مشکل من با شوهرم، پدر دخترم می‌باشد ... ۷ ماه است که من با خانواده‌ام زندگی می‌کنیم؛ زیرا با او اختلاف دارم. او در خانه نمی‌خوابد و به من و کودکش اهمیتی نمی‌دهد و با کسان دیگری که از راه اینترنت با آنها صحبت می‌کند رابطه دارد. مهم این است که مشکلات ما بسیار است و همه‌اش به خاطر دوری او از من و از خانه و دل‌مشغولی‌های او می‌باشد. آن‌گونه که خودش می‌گوید، زندگی و کار خاصی دارد. او نمی‌خواهد فرزندانمان داشته باشیم؛ زیرا هر روز و با هر مشکلی هرچند کوچک، سخن از طلاق را به میان می‌کشد. گاهی حس می‌کنم او مشکلاتی را با من به وجود می‌آورد؛ علی‌الخصوص در همین اواخر. خداوند خواسته است که دختری روزی‌مان شود که اکنون یک سال و نیم دارد و با من زندگی می‌کند. او بر طلاق اصرار دارد و هیچ دلیلی هم ندارد جز اینکه ما کفو (همسنگ) هم نیستیم و من مناسب او نمی‌باشم و مشکلاتی را به وجود می‌آورد. از آن‌جا که من می‌دانم مبعوض‌ترین حلال از نظر خداوند طلاق است، با او بسیار راه آمده‌ام و خانواده‌ام نیز با او راه آمده‌اند تا بازگردیم و در راه خداوند و با چشم‌پوشی زندگی کنیم؛ خصوصاً اینکه یک دختر هم داریم.... او گناهکار است و من نیز خودم را بی‌گناه نمی‌دانم؛ چرا که نفس اماره به بدی دستور می‌دهد. او مداح حسینی است و واقعاً تکبر دارد و فکر می‌کند بهترین فرد روی زمین است.... با تمام وجودم او را دوست می‌داشتم. خداوند گواه است که ماه‌های اول ازدواج‌مان با من خوب بود، ولی پس از یک سال تغییر کرد و امروز پس از پنج سال از ازدواج‌مان سخن از طلاق و جدایی به میان می‌آورد. بر او، رفتارها و کارهایش نسبت به خودم بسیار صبر کردم؛ ولی او جز طلاق و جدایی چیزی نمی‌خواهد و به من گفته است که من در حضور

خانواده‌ام و خانواده او طلاق داده شده‌ام. بسیاری از مردم می‌دانند که پس از تلاش‌های بسیار برای قانع کردن، او قصد بازگشت ندارد و همان‌طور که او خواست، به طلاق راضی شدم. ولی او اکنون می‌خواهد که از حقوق خودم صرف نظر کنم..... و اینکه تعهد بدهم که ازدواج نکنم و اگر ازدواج کنم، کودک را به او تحویل دهم.... در حالی که او فقط چند ماه اندک با او بود و در طول این ۷ ماه به من و او نفقه‌ای پرداخت نکرده است.... اگر چنین کنم، طلاقم می‌دهد و اگر شروطی را که حقی از حقوق من است نپذیرم، مرا همین‌طور بلا تکلیف نگه می‌دارد.... من اصلاً به ازدواج فکر نمی‌کنم.... ولی نمی‌خواهم این موضوع را مکتوب نمایم.... یعنی من نه شوهردار هستم و نه مطلقه.... با توجه به اینکه او مرا در دادگاه طلاق داده، ولی من می‌خواهم براساس شرع از او جدا شوم.... چرا که من در اروپا زندگی می‌کنم و برای کار بیرون می‌روم و بیرون از خانه، نیازهایی دارم و همه این‌ها به اجازه شوهر نیاز دارد.... و تا حال حاضر فقط نام من بر او می‌باشد ولی او نه مرا می‌بیند و نه از من سراغی می‌گیرد.... امام من، احمد! راه‌حلی می‌خواهم.... با کسی که فقط شبیه مردان است چگونه رفتار کنم؟ می‌خواهم از او جدا شوم و می‌خواهم آزاده باشم و وقتم برای تربیت دخترم و توجه به دینم و دعوت مبارک شما آزاد باشد؛ چرا که من از مشکلات و از کسانی که اصلاً از خدا ترسی ندارند به ستوه آمده‌ام. آیا می‌توانم از او جدا شوم؟ یا آقای من، شما راه‌حل دیگری دارید؟

پاسخ:

اگر تو را در حضور شاهدانی از خانواده خودت و خانواده خودش طلاق داده

است و تو از آخرین پاکی که با تو آمیزش کرده است به پاکی دیگری منتقل شده‌ای، از نظر شرعی مطلقه هستی؛ و اگر در مدت منتقل شدن تو از آخرین پاکی که با تو آمیزش کرده به پاکی دیگر در خانه خانواده‌ات زندگی می‌کردی -یعنی او با تو نبوده است- در این صورت طلاق صحیح است، هر چند که در حال طلاق حایض بوده باشی؛ و اگر پس از این طلاق تا زمانی که عده طلاق به پایان رسد به یکدیگر رجوع نکرده باشید، اکنون مطلقه هستی و او هیچ حقی ندارد و با او مانند بقیه مردان نامحرم برخورد کن.

حتی در مورد طلاق در دادگاه نیز اگر او تو را در حضور شاهدانی طلاق داده و تو در پاکی بوده باشی و با تو آمیزش نکرده باشد، طلاق صحیح است.

اما درخواست او از تو برای کوتاه آمدن از حقوق خودت، با توجه به اینکه او کسی است که تو را طلاق داده، خواستی باطل و غیرشرعی است و حق ندارد از تو درخواست نماید که از حقوق شرعی‌ات کوتاه بیایی و اگر پدر، مؤمن به حق نباشد، سرپرستی کودک از حقوق شرعی تو خواهد بود و نمی‌تواند از تو بخواهد که از آن چشم‌پوشی کنی.

اگر طلاق شرعی با شروط پیشین که برایت بیان کردم و در کتاب شرایع مشخص است حاصل نشده باشد و حکم طلاق از او را می‌خواهی، می‌توانی این پاسخ یا مضمون آن را برایش بفرستی و از او درخواست کنی طی یک ماه از ابلاغ به او نامه‌ای به سایت بنویسد و در آن وضعیتش را شرح دهد به همان صورتی که شما انجام دادی؛ چراکه صدور حکم، نیازمند به شنیدن از دو طرف می‌باشد. خداوند به شما توفیق دهد و گام‌هایتان را استوار بدارد. در صورتی که نسبت به پاسخ دادن طی ۳۰ روز کوتاهی نماید، پس از آن می‌توانی نامه‌ای برای

درخواست طلاق از او بنویسی؛ البته اگر با توجه به آنچه پیش تر بیان شد مطلقه نباشی. در نامه، نام کامل خودت و نام کامل او را بنویس و ان شاء الله پس از آن، گواهی طلاق شرعی برایت فرستاده خواهد شد.

پرسش ۴۲:

اکنون من از عده می‌پرسم، زیرا من از راهی جز از سوی امام احمدالحسن - که جانم فدایش باد- مطلقه بودن خودم را ندانستم و خواهان دریافت گواهی طلاق شرعی هستم؛ چرا که امام علیه السلام در پاسخشان خواستند که من اسم خودم و شوهرم را بنویسم و من نوشتم. کی گواهی طلاق شرعی برای من نوشته می‌شود؟

پاسخ:

آنچه در موضوع عده خواسته شده، این است که مطلقه، ازدواج نکند و شما پس از طلاق عده‌ات طی شده و به پایان رسیده است؛ دلیلی ندارد بار دیگر عده نگه داری.

اما گواهی طلاق را می‌توانی از دادگاه شرعی نجف اشرف دریافت کنی. در آنجا قاضی شرعی مشخصی وجود دارد و ایشان، سید پاک، حسن حمامی که خداوند حفظش کند، می‌باشد.

از مسئولین دادگاه شرعی نجف اشرف درخواست می‌نمایم که برای دادگاه شرعی سایتی در اینترنت یا صفحه‌ای در یکی از سایت‌های رسمی دعوت بازگشایی کنند تا ان شاء الله مؤمنان - که خداوند حفظشان کند- در هر مکانی از زمین با آنان در ارتباط باشند.

مسائل مربوط به فرد، خانواده و ارتباط با دیگران

پرسش ۴۳:

حکم گرفتن ناخن‌ها شب‌هنگام چیست؟ و بهترین وقت برای این کار چه زمانی می‌باشد؟

پاسخ:

بهترین زمان، صبح روز جمعه است و برای کسی که صبح نمی‌تواند، بعد از ظهر جمعه می‌باشد.

پرسش ۴۴:

آیا ضروری است من شناسنامه رسمی مسلمان بودن داشته باشم. مولای من! من شناسنامه با هویت مسلمان ندارم و از خانواده‌ام می‌ترسم که تهدید به مرگ شوم، اگر بفهمند که من مسلمان شده‌ام (خانواده من بت پرست و هندو می‌باشند). مولای من! آیا هویت رسمی لازم است؟

پاسخ:

داشتن شناسنامه رسمی از حکومت که دین شما در آن نوشته شده باشد برای شما واجب نیست؛ مخصوصاً اینکه شما مسلمان هستی و این مسئله باعث آزار شما و نزدیکانت خواهد شد. مسلمان مؤمن به حق بودن شما کافی است و اینکه به حقی که به آن ایمان داری، گواهی می‌دهی.

پرسش ۴۵:

آیا برای من تأخیر در ازدواج جایز است؟ با توجه به اینکه من مقداری پول

دارم و در دانشگاه تکنولوژی بغداد دپارتمان مهندسی شهرسازی، دانشجوی سال سوم هستم. من و پناه به خداوند عزوجل از منیت- از شهر سرزمین سید محمد علیه السلام هستم و در بغداد، محل سکونتی ندارم و می‌خواهم تا مرتب شدن و کامل شدن همه نیازهای زندگی منتظر بمانم. تقاضا دارم مرا دعا کنید تا خداوند مرا در طاعتش و اعطای حق شما در جهاد و طاعت توفیق عطا فرماید.

پاسخ:

جایز است. از خداوند درخواست دارم که شما را موفق و گام‌هایت را استوار بدارد و برایت نجات و پیروزی بنویسد و همسری مؤمن و دین‌دار و فرزندان شایسته روزی‌ات گرداند.

پرسش ۴۶:

اگر خانواده در کشوری غربی زندگی کنند که حقوقی برای خانواده‌ها در نظر گرفته می‌شود - حتی اگر کار نکنند - آیا حقوق همسر و فرزندان جزو حق آنان محسوب می‌شود در حالی که پدر مسئول خانواده است و معیشت آنها بر عهده او می‌باشد؟ یا همان‌طور که این پدر می‌گوید، مسئله‌طور دیگری است؟ به این صورت که اگر خانم درآمد مالی داشته باشد در حالی که کاری انجام نمی‌دهد، این پول حقش نیست و مرد حق دارد که زن را از این پول بازخواست کند و به او دستور دهد که این پول را صرف خانه و فرزندان نماید و می‌گوید که در این حالت، نفقه واجبی که بر عهده شوهر است و باید به خانواده پرداخت شود ساقط می‌گردد.

پاسخ:

حقوق همسر، حق او است و هر کاری که بخواهد می‌تواند با آن انجام دهد و شوهر حق ندارد در این مورد از او بازخواست کند و نفقه همسر از شوهر ساقط نمی‌گردد؛ بلکه بر شوهر واجب است که به همسرش نفقه بدهد. حقوق کودکان نابالغ نیز حق آنان است و پدر می‌تواند خرج کرد این پول را برای آنان بر عهده گیرد و بر او واجب است که کمبود نفقه آنان را جبران نماید. این حکم شرعی است. خداوند توفیقتان دهد و احوالتان را اصلاح فرماید. امیدوارم با مهربانی و دوستی و اصلاح بین خودتان با یکدیگر رفتار کنید. شما یک خانواده هستید و شوهر و همسر، شرکت تجاری نیستید تا برخوردهای شما با یکدیگر مادی باشد. بر شوهر واجب است وظایفش را در قبال همسر و فرزندانش با محبت و خرسندی به انجام برساند. بر همسر نیز واجب است که عقیف و دوست‌دار باشد و با شوهرش رفتاری توأم با نرمی داشته باشد. من معتقدم بیش‌تر اوقات زن می‌تواند خانواده و خانه‌اش را بسازد و رضایت همسرش را با تأنی و سخن نیکو به دست آورد و به این ترتیب، رضایت خداوند را کسب نماید. به طور کلی حتی اگر شوهر با خانواده‌اش بدرفتاری یا کوتاهی کند، همسر می‌تواند با او با طیب خاطر و مهربانی رفتار کند و به این ترتیب، خوشنودی و رضایت خداوند سبحان و متعال را در ابتدا و انتها به دست آورد. آنچه نزد خداوند است، باقی و بالنده است - ان شاء الله - و نتیجه (نتیجه درستش) را در دنیا و آخرت خواهد دید.

پرسش ۴۷:

امروز فهمیدم پسر که ۱۴ سال دارد با یکی از پسران که هم‌سنش است، پس از دیدن فیلمی در اینترنت، دو بار نزدیکی کرده‌اند. آن پسر به پسر پیشنهاد داده

است و پسرم پذیرفته و با یکدیگر این کار ناپسند و زشت را انجام داده‌اند. نمی‌دانم چکار کنم؟ حکمش چیست؟ آیا حکم شرعی را برایشان اجرا کنم؟ چکار کنم؟ اگر باید به زندگی ادامه دهد چکار کنم که این کار را رها کند؟

پاسخ:

خداوند شما را اصلاح کند. فرزندانان را با آموزش قرآن، نماز، روزه و یاد خداوند اصلاح کنید و برایشان داستان‌های پیامبران و اوصیا و مردان و زنان شایسته را تعریف نمایید تا از آنان الگویی بگیرند و به روش آنان رفتار کنند. فرزندان‌تان را در تاریکی این زمین رها نکنید. به آنان دین و حدود خداوند را آموزش دهید تا طعمه شیطان نشوند. آنان را با اینترنت یا تلویزیون یا هر ابزار دیگری که فساد را بی‌حدّ و اندازه منتقل می‌کنند، رها نکنید. کسی را که کارهای ناپسند انجام می‌دهد، اصلاح و او را متوجه کنید و مراقب رفتار و کارهایش باشید. اما اجرای حد بر کسی که مرتکب زنا شده، مسئله‌ای است که به حجتّ خداوند بر خلقش اختصاص دارد و اگر به او در حکومت و اجرای شرع خداوند در میان آنان تمکین دهند، حکومت در میان خلق خداوند بر عهده او می‌باشد. از خداوند می‌خواهم که شما را با پوشش خودش پیوشاند و پسران و دختران‌تان را برایتان اصلاح کند.

پرسش ۴۸:

نامه‌ام را متوجه شما می‌کنم. از سوی مادری مظلوم. مرا از اندوهی شدید نجاتم دهید. به ۶۰ سالگی رسیده‌ام و مریض احوال هستم. از بیماری‌هایی که بر اثر سال‌خوردگی بر من عارض شده است شکایت دارم. خداوند سبحان و متعال

چهار دختر روزیم فرمود که برای تربیت‌شان سختی کشیده‌ام و برای راحتی‌شان شب‌ها بیدار مانده‌ام و تمام تلاشم را برای آسایش و راحتی آنها کرده‌ام. برای رسیدن آنها به مراتب عالی تحصیلی تلاش کردم و شکر خدا همگی را شوهر دادم. نمی‌خواهم با سخنانم مطلب را بر شما طولانی کنم. مشکلم را برای شما عرض می‌کنم: از دختر بزرگم که دکترای آکادمیک دارد شکایت دارم. شکر خدا او متأهل و در رفاه است و وضعیت مالی بسیار خوبی دارد. او به من کمکی نمی‌کند. من نیازمند به درمان و دارو هستم و نیازمند مایحتاج روزانه مثل غذا و نوشیدنی هستم. وضعمان بد است و او مرا یاری نمی‌کند به طوری که باعث شده از کرامت مادری من بسیار کاسته شود. او حتی بیماری مرا هم جویا نمی‌شود. شما را به خدا قسم چه کنم؟ امیدوارم کمک کنید و حکم دین اسلام چگونه است؟

سخن دیگری نیز اضافه کرده که در آن آمده است:

به حق برکات برایم دعا کن که دخترم «ندا» خانه‌ای برایم بسازد و مرا با دخترانم جمع کند و شرّ مردمی که به دنبال مصالح دنیویشان هستند را از ما دور کند. من منتظر فرج و گشایش از سوی خدا هستم. من منتظر فرج و گشایش از سوی خداوند متعال هستم، و یقین دارم که شما پاسخ مرا می‌دهید.

پاسخ:

از ویژگی‌های فرهنگ انسانی است که انسان شاکر کسی باشد که به او خدمتی کرده است، چه برسد به اینکه این خدمات، بسیار بوده باشد به طوری که اگر این خدمات نمی‌بود آن انسان زنده نمی‌ماند، و چه برسد به اینکه وضعیت

آن انسان در زمان انجام آن خدمات عجز و ناتوانی کامل بوده باشد! کمترین کار این است که انسان به یاد داشته باشد که والدینش در کودکی اش او را حمایت کرده و به او اهتمام ورزیده‌اند. پس باید بخشش و عطای آنها بر خودش را پاسخ گوید و آن دو را همانند هر بخشاینده نعمتی - که حق شکرگزاری‌شان بر عهده‌اش است- به حساب آورد و پاداش احسان آنها را با نیکی و احسان پاسخ گوید.

حق تعالی می‌فرماید: ﴿وَصَيَّنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَ وَضَعَتْهُ كُرْهًا وَ حَمَلُهُ وَ فَصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَ بَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنًا قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَ عَلَى الْوَالِدَيَّ وَ أَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَ أَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنَّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾^(۱) (و ما انسان را به نیکی کردن با پدر و مادرش سفارش کردیم. مادرش با رنج و دشواری بار او را برداشت و به دشواری بر زمین نهاد، و مدت حمل تا از شیر بازگرفتنش سی ماه است؛ تا آن گاه که به رشد کامل خود رسد و به چهل سالگی درآید، گوید: ای پروردگار من! به من بیاموز تا شکر نعمتی که بر من و بر پدر و مادرم ارزانی داشته‌ای به جای آورم، کاری شایسته انجام دهم که تو از آن خوشنود باشی و فرزندان مرا به صلاح آور؛ که من به سوی تو بازگشتم و من از تسلیم شدگانم)

از خدا می‌خواهم که احوال شما را نیکو، و قلب‌های شما را به سوی یکدیگر متمایل کند که او مهربان‌ترین مهربانان است.

پرسش ۴۹:

آیا دادن صدقه به هر درخواست‌کننده و نیازمندی حتی اگر بت پرست باشد جایز است؟

پاسخ:

جایز است. مستحب است به خانواده‌ات نیکی و محبت کنی؛ حتی اگر مؤمن نباشند.

پرسش ۵۰:

آیا اگر بین برادران اختلاف بیفتد می‌توان دروغ گفت تا بین آنان اصلاح گردد؟ واجب شرعی در برابر این دو برادر چیست، اگر مثلاً اولی در سرزمینی باشد و دیگری در سرزمینی دیگر چگونه بین آنان اصلاح شود؟ آیا می‌توان دروغ گفت تا رابطه آنها اصلاح گردد؟ یا آنها را رها کنیم تا طعمه ابلیس رانده شده گردند؟

پاسخ:

خداوند توفیقت دهد؛ گویی اصلاح بین مردم، فقط در گرو دروغ می‌باشد! تقوای الهی پیشه کن و با کلام پاک و با راستی و امانت و یادآوری آنها به روزها و اولیای خداوند و کارها و تسامح آنها با بدکاران، بین آنان را اصلاح کن. آنها را به پاداش خداوند - که خداوند برای نیکوکاران آماده کرده است - یادآوری کن؛ همان کسانی که به افرادی که به آنان بدی کرده‌اند نیکی می‌کنند.

﴿وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ * وَ سَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَ جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ * الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَ

الضَّرَاءَ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ * وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ * أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١﴾ (و از خدا و فرستاده اطاعت کنید تا مگر بر شما رحمت آرند * بر یکدیگر پیشی گیرید برای آمرزشی از جانب پروردگار خویش و رسیدن به آن بهشتی که پهنایش به قدر همه آسمان‌ها و زمین است که برای پرهیزگاران مهیا شده است * آن کسانی که در توان‌گری و تنگ‌دستی انفاق می‌کنند و فروخورندگان خشم و گذشت‌کنندگان از خطای مردم، خدا نیکوکاران را دوست دارد * و کسانی که چون مرتکب کاری زشت شوند یا به خود ستمی کنند، خدا را یاد می‌کنند و برای گناهان خویش آمرزش می‌خواهند و کیست جز خدا که گناهان را بیامرزد؟ و چون (به زشتی گناه) آگاهند در آنچه می‌کردند پای نفرزند * اینان کسانی هستند که پاداش‌شان آمرزش پروردگارشان است و نیز بهشت‌هایی که در آن نهرها جاری است که در آن‌جا جاویدانند و چه نیکو است پاداش نیکوکاران).

پوشش ۵۱:

من دانشجوی دانشگاه تکنولوژی بغداد واحد مهندسی سازه و عمران هستم. ترم سوم را به پایان رسانده‌ام و در سال آینده وارد ترم چهارم و پایانی می‌شوم. در حال حاضر بین ادامه تحصیل در دانشگاه و تحصیل در مدرسه انصار امام

مهدی علیه السلام در نجف اشرف مردّد هستم. عده‌ای از انصار مرا نصیحت کردند و گفتند که امام احمدالحسن علیه السلام به انصار توصیه می‌فرماید که درس دانشگاه را تمام کنند، ولی من وقتی از خداوند عزّوجلّ استخاره گرفتم نتیجه، ترک دانشگاه و شروع به درس در حوزه آمد. من چشم انتظار توصیه و فرمایشات شما برای خودم هستم و مطیع امر خواهم بود.

پاسخ:

خداوند تو را موفق بدارد! می‌توانی دروس حوزه را به صورت اینترنتی نیز دنبال کنی و به این ترتیب درس حوزه را در کنار دانشگاه بخوانی؛ و خداوند کارها را آسان می‌کند.

دکتر توفیق مغربی - شوال ۱۴۳۳ هـ

اعمال و معاملات

پرسش ۵۲:

- ۱- آیا بازی بیلیارد در سالن‌های عمومی و پرداخت مبلغی به عنوان هزینه بازی و نه برای شرط‌بندی - جایز است؟
- ۲- آیا بازگشایی سالن بازی (پلی استیشن، بیلیارد و چیزهای دیگر) و گرفتن پول از کسی که بازی می‌کند جایز است؟ با توجه به اینکه برخی بازی‌کنان شرط‌بندی می‌کنند و برخی دیگر نه؟

پاسخ:

- ۱- جایز است.

۲- بازگشایی سالن بازی جایز است. اگر فکر می‌کند کسی با شرط‌بندی بازی می‌کند، بر او است که اعلامیه‌ای نصب کند و در آن بیان کند شرط‌بندی از نظر شرعی جایز نیست.

پرسش ۵۳:

حکم کار در بانک‌ها چیست؟

پاسخ:

کار در بانک‌ها حتی اگر ربّوی باشند جایز است.

پرسش ۵۴:

حکم کار کردن در بانک تجاری از نظر یمانی آل محمد علیهم السلام چیست؟ با توجه به اینکه بخشی که بنده در آن کار می‌کنم مرکز ارتباطات می‌باشد. حکم کسی که در انتهای هر سال مبلغی که پاداش نامیده می‌شود دریافت می‌کند چیست؟

پاسخ:

کار در بانک‌ها حتی اگر ربّوی باشند جایز است. گرفتن پاداش و حقوق جایز می‌باشد.

پرسش ۵۵:

پرسشی در مورد نقطه نظر امام علیه السلام در خصوص کار در زمینه ورزشی (بازیکن فوتبال، راگی و...) دارم. آیا این کاری شرعی برای امرار معاش محسوب می‌شود؟

پاسخ:

جایز است.

پرسش ۵۶:

در ایران شرکت‌های خاصی وجود دارند که خانه می‌فروشند و آن را پیش از به پایان رسیدنش معامله می‌کنند. بخشی از مبلغ را در آغاز و مابقی را به صورت اقساط دریافت می‌کنند. طبیعتاً این تقسیط بر خانه مشتری صورت می‌پذیرد و مدتش در حدود ۱۰ سال می‌باشد (قسط‌بندی با سود) و واضح است که در این قسط‌بندی، قیمت، متفاوت با قیمت خرید نقدی می‌باشد. با توجه به اینکه خانه‌ها هر روز یک قیمتی دارند، آیا مجاز هستیم که این خانه‌ها را خریداری کنیم و آیا این گونه تقسیط ربا محسوب نمی‌شود؟

پاسخ:

جایز است که خریده شود و ربا شمرده نمی‌شود.

پرسش ۵۷:

فروش مدت‌دار همراه افزایش قیمت کالا، ربا محسوب می‌شود؛ ولی سوال من: چه کسی قیمت کالا را معین می‌کند؟ زیرا برخی می‌گویند من کالای خودم را تمام قسط می‌فروشم ولی قیمتش بیشتر از قیمت بازار است. پرسش من این است که معیار افزایش قیمت کالای قسطی چیست؟ آیا معیار، قیمت کالا در بازار است یا مالک کالا خودش هرچه خواست قیمت را تعیین می‌کند؟

پاسخ:

کسی که قیمت کالا را تعیین می‌کند مالک کالا است؛ اگر بگویید: این کالا

را به صورت نقدی با این مقدار می‌فروشم و به صورت مدت‌دار با قیمت بالاتر می‌فروشم ربا محسوب می‌شود، ولی زیاد بودن قیمت نسبت به بازار ملاک نیست؛ چراکه تجار برای کالا، قیمت‌های مختلفی را نسبت به وضع هریک از آنها تعیین می‌کنند.

به علاوه اگر قیمت کالا بیش از اندازه زیاد باشد نیز اشکال دارد.

پرسش ۵۸:

آیا به عنوان مثال میزانی وجود دارد که این اشکال (افزایش قیمت) را مشخص کند؟

پاسخ:

تا ده درصد بیشتر از قیمت بازار مجاز است. بنابراین باید زیاده‌ی قیمت، از ده درصد میانگین قیمت طبیعی در بازار تجاوز نکند.

پرسش ۵۹:

برای تبلیغات یکی از نامزدهای مجلس مشاوره‌ای فعالیت کردم و برای این کار اجرتی دریافت نمودم. در اینجا نامزدها برای حکومت کاندید نمی‌شوند، بلکه فقط برای منصب‌های مشاوره‌ای یا پیشنهاد کننده که فقط صلاحیت مشاوره یا پیشنهاد دادن لازم است در یک مجلس وطنی که به نصف‌شان مردم رأی می‌دهند نامزد می‌شوند؛ و انتخاب نصفه دیگر توسط حکومت انجام می‌شود. من در آن زمان از نکوهیده بودن هر کاری که حکومت باطل را تقویت می‌کند ناآگاه بودم. بابت این کار مزدی دریافت کردم و در حال حاضر نزدیک ۴ هزار درهم دارم. در حال حاضر این پول را پس‌انداز نموده‌ام تا از آن در هنگام

فارغ‌التحصیلی که مبلغ بسیاری نیاز دارد استفاده کنم. ۷ ماه است که از آن گذشته و نیاز من، دو ماه بعد می‌باشد؛ زیرا فارغ‌التحصیلی من دو ماه بعد است. پرسش: حکم این مال چیست؟ با آن چکار کنم؟ آیا به طور کامل آن را ببخشم؟ یا خمس آن را بدهم؟

شاید بتوانم مثلاً آن را به شبکه ماهواره‌ای هدیه کنم؛ نمی‌دانم.... من به شما پناه آورده‌ام، ای کسی که خداوند به واسطه تو بر ما منت نهاد!

پاسخ:

می‌توانی از آن پول در رفع نیازهایت استفاده کنی و لازم نیست چیزی از آن را بدهی و خمس آن را پردازی مگر در هنگام سررسید سالانه خمس که آن را تعیین نموده‌ای یا اینکه یک سال کامل بر آن گذشته باشد. خداوند توفیقت دهد و گام‌هایت را استوار بدارد.

پرسش ۶۰:

در مورد برنامه‌های هک شده و سرقت شده کامپیوتری پرسشی دارم؛ مانند برنامه‌های نقشه‌کشی و برنامه‌های آنتی‌ویروس که در اصل باید خریداری شود و می‌توانند بسیار گران باشند و ما توانایی خریدنشان را نداشته باشیم. می‌توانیم به نسخه‌های هک شده اینترنتی آنها دسترسی پیدا و بدون پرداخت چیزی از آنها استفاده کنیم.... حکم اقدام به این عمل (دانلود و نصب برنامه‌های هک شده) چیست؟ و حکم استفاده از برنامه‌هایی که در حال حاضر روی کامپیوترمان نصب کرده‌ایم چیست؟ آیا می‌توانیم از آنها استفاده کنیم؟

پاسخ:

اگر صاحب برنامه از نظر مالی مورد احترام باشد، جایز نیست و گرنه جایز است.

پرسش ۶۱:

حکم خرید کالا با پول جعلی با توجه به اینکه مشتری از تقلبی بودن آن آگاه است و فروشنده نمی‌داند چیست؟ و اینکه اقامت فروشنده نامشخص است (فروشنده دوره گرد است)؟

پاسخ:

جایز نیست.

پرسش ۶۲:

من در یک شرکت حکومتی کار می‌کنم و کار من، توزیع حقوق کارکنان است و هر ماه اقدام به توزیع حقوق‌ها می‌کنیم. مبالغی اضافه می‌ماند و آن را برای ماه آینده جمع می‌کنیم تا کمبودهای احتمالی را جبران کنیم یا جابه‌جایی‌هایی انجام می‌دهیم. گاهی اوقات چیزی که جمع کردیم مصرف می‌شود. ولی طی چهار سال اموالی انباشته شده تا جایی که مبلغ زیادی شده است. خواستم آن را بازگردانم. آنان به من گفتند که شخص توزیع کننده در حال تدارک فهرست‌های حقوقی است و اگر آن را به شخص جدید بدهم، برای خودش برمی‌دارد و آن را به شرکت باز نمی‌گرداند. با این اموال چه باید بکنم؟

پاسخ:

باید این اموال را به صورتی بازگردانی که یقین حاصل کنی اموال به شرکتی که تو را امین قرار داده، باز می‌گردد و هیچ‌کسی بر آن مسلط نمی‌شود و اگر

راهی برای این کار نیافتی و اگر جز یکی از این دو راه که یا آنها را به این شخص بدهی و او نیز آنها را برای خودش برمی‌دارد، یا آنها را خودت برداری، نداشته باشی، می‌توانی آنها را خودت برداری و بین ایتام، بیوه‌زنان و فقرا توزیع کنی.

پرسش ۶۳:

من در مصر زندگی می‌کنم و برایم یک فرصت شغلی در دفتر مرکزی بانک HSBC در خارج از کشور آمریکا به وجود آمده است. کسانی که با بانک داد و ستد می‌کنند شیعه نیستند زیرا این دفتر در مصر است، و وظیفه من در دایره مسایل حقوقی بانک می‌باشد. آیا می‌توانم وارد این شغل شوم یا نه؟

پاسخ:

جایز است.

پرسش ۶۴:

می‌خواستم مهاجرت کنم؛ ولی اکنون نامه‌ای از شهرم به دستم رسیده است تا در عضویت هیأت منصفه دادگاه دریایم. الحمدلله آمریکا را این‌چنین در زندگی‌ام انتخاب نکردم و به آن کمک نکردم. نمی‌دانم آیا این بار نپذیرفتن درخواست‌شان توسط من را می‌پذیرند یا خیر؟ مگر در اسلام، نشست و برخاست با کافرانی که از حقوق انسان‌ها حمایت نمی‌کنند حرام نیست؟! و هنگامی که کسی حکم به بی‌گناهی یا عدم بی‌گناهی شخصی بدهد آنها از اصطلاح "beyond a reasonable doubt" (فرا تر از یک تردید معقول) استفاده می‌کنند. همچنین آنها به استفاده از راه‌هایی که باعث ستم‌های بزرگ با شکل‌های

مختلفش می شود، شهره هستند؟ خداوند بخشاینده است. در پناه خدا.

پاسخ:

اگر مجبور به مشارکت می باشی می توانی در هیأت منصفه مشارکت داشته باشی. نشست و برخاست با هر شخص مؤمن از هر کشوری و معرفی حق به او و نصیحتش جایز است. ما با هیچ یک از مردمان، دشمنی نداریم. اما در مورد آمریکا، ما با مردم آمریکا یا با سرزمین آمریکا یا مؤسسات علمی، مؤسسات اجتماعی یا یا دشمنی نداریم؛ ما فقط به رفتار حکومت آمریکا و سرکشی آن و موضع گیری ستم کارانه اش در جهان انتقاد می کنیم و معتقدیم که این موضع گیری، متأسفانه همیشه موضع گیری منحرف و رادیکالی بوده و هست.

پرسش ۶۵:

آیا دادن رشوه برای گزینش در وزارت آموزش عراق جایز است؟

پاسخ:

کسی که رشوه می گیرد، آتش را در شکمش می خورد؛ اما کسی که برای کار و زندگی اش مجبور است رشوه دهد، اشکالی بر او نیست.

پرسش ۶۶:

استاد دانشگاهی از انصار است و به دانشجویان در بالا بردن نمرات شان کمک می کند، این کار چه حکمی دارد؟

پاسخ:

او استاد است و دانشجویانش را می شناسد. به طور کلی مدارج به خودی خود ارزشی ندارد، اما جایز نیست به دانشجو مدرکی مبنی بر اینکه او شایستگی کاری

را دارد بدهد، در صورتی که او این شایستگی را نداشته باشد؛ به عنوان مثال، جایز نیست استاد دانشکده مهندسی، گواهی فارغ‌التحصیلی مهندسی از دانشکده را به کسی که شایستگی و کفایت آن را ندارد اعطا کند، زیرا این کار موجب مشکلات فراوانی می‌شود؛ ملاک، توانایی علمی است.

تأکید می‌کنم اگر استاد چنین ارزیابی کند که دانشجو شایسته فارغ‌التحصیلی است، می‌تواند به او گواهی بدهد، حتی اگر نمره او در امتحان به او اجازه فراغت از تحصیل را ندهد.

پرسش ۶۷:

مسئله‌ای برای ما در اتاق انصار امام مهدی در پالتاک اتفاق افتاده است؛ به این صورت که انصاری هستند که با نام‌هایی وارد می‌شوند و خودشان را پرسش‌کننده معرفی می‌کنند و این مسئله به دو دلیل صورت می‌پذیرد: اول: این فرد می‌خواهد اتاق را به حرکت و نشاط درآورد؛ چراکه گاهی اوقات پرسش‌کننده‌ای وجود ندارد. دوم: مهمان‌هایی وجود دارند که به همراه بازدید کننده‌ها وارد می‌شوند و این به خاطر شناختن کسی است که بر مهمان‌ها وارد شده است. آقا و مولای من! آیا این کار جایز است یا خیر؟

پاسخ:

این مسائل به کسانی بازمی‌گردد که سایت‌ها و تالارها را مدیریت می‌کنند. فرض بر این است که آنها بر آنچه عملشان را برای رضای خداوند اصلاح می‌کند توانایی دارند. خداوند توفیق‌تان دهد و گام‌هایتان را استوار بدارد.

مسائل مربوط به ارث

پرسش ۶۸:

زنی با مردی ازدواج کرده است و از آن مرد، فرزندی ندارد. وقتی مرد از دنیا می‌رود، یک زمین مسکونی از خود باقی می‌گذارد. آیا این زن در زمین از این مرد ارث می‌برد و نسبت ارث چقدر است؟ با توجه به اینکه شوهر، پنج برادر دارد که دو تن از آنها از مادر دومی هستند و این مرد، از مادرش سه خواهر نیز دارد. در زمان از دنیا رفتنش، والدینش در قید حیات هستند و اکنون ورثه مایلند ارث را تقسیم کنند. با توجه به اینکه والدینش پیش از تقسیم ماترک از دنیا رفتند. سهم همسر از این ارث چقدر می‌باشد؟

پاسخ:

همسر (زن) یک چهارم ارث می‌برد، اگر از آن یا از غیر آن فرزندی نداشته باشد.

پرسش ۶۹:

مسئله‌ای شرعی در مورد خانه پدرم دارم که من و برادران و خواهرانم - که ازدواج نکرده‌اند- در آن زندگی می‌کنیم. ما ۴ برادر و ۷ خواهر هستیم. با توجه به اینکه این خانه در قطعه زمینی ساخته شده است که برای صاحب باغی بوده که به نامش بوده و پیش‌تر دولت آن را تصرف کرده است. پس از اشغال این زمین به مالک اصلی پیشین آن بازگشت. صاحب باغ با صاحبان خانه‌هایی که در زمینش و در زمان رژیم گذشته ساخته شده است توافق کرد که فقط به کسانی که ازدواج کرده‌اند به جای خانه پدرشان یک قطعه زمین داده شود. یکی

از برادران زمین را دریافت نکرد و به جای آن مبلغی معادل هفده میلیون دینار دریافت نمود و می‌گوید: آیا از این مبلغ خواهرانش سهم ارث دارند؟ با توجه به اینکه خانه خراب شده است و برادرانش از خانه چیزی دریافت نکرده‌اند!

پاسخ:

با توجه به شکلی که در پرسش مطرح شده است، آن مبلغ برای کسی است که آن را دریافت کرده و بر عهده‌اش نیست که از آن سهمی به دیگری بدهد.

پرسش ۷۰:

آیا نوه‌های پدر بزرگ هنگام وفات او ارث می‌برند؟ با توجه به اینکه پدر پیش از پدر بزرگ از دنیا رفته است ... همچنین همسر پسری که از دنیا رفته است و از آن پسر کودکانی ندارد، آیا در زمان وفات پدر بزرگ از او چیزی به ارث می‌برد؟

پاسخ:

نوه‌هایی که پدرشان در زمان زندگی پدرش از دنیا رفته است (اگر او پسران یا دختران زنده‌ای داشته باشد) از پدر بزرگ ارث نمی‌برند. همسر پسر نیز از پدر او ارث نمی‌برد.

مسائل مربوط به پزشکی

پرسش ۷۱:

در رشته پزشکی کارهای بسیاری از دانشجویان دانشکده پزشکی درخواست می‌شود که در طولانی مدت یا کوتاه مدت به بیمار زیان می‌رساند و این اعمال

رایج نیز می‌باشند؛ به عنوان مثال در دندان‌پزشکی دانشجوی این‌گونه می‌آموزد که پُر کردن عوارض جانبی ندارد حال آنکه در واقع مواد آن، حاوی جیوه می‌باشد که سمی است و تا هنگامی که در دهان انسان باشد بر سلامتی‌اش تأثیرگذار است. از دانشجوی دندان‌پزشکی خواسته می‌شود از این پُرکننده دندان در دانشگاه پزشکی برای بیماران استفاده کند، با اینکه راه‌حل‌های جایگزین غیرسمی نیز وجود دارد. همچنین از پزشک کودکان خواسته می‌شود که به کودکان واکسن بدهد و در واکسن نیز مواد سمی مانند تیمروسال وجود دارد.

کاری که شخص باید در این حرفه انجام دهد چیست؟ در حالی که در حین تحصیل از او درخواست می‌شود که چنین رفتارهای زیان‌آوری را انجام دهد. آیا هدف، وسیله را توجیه می‌کند؟ اگر کسی بخواهد در چنین حرفه‌هایی - که ذکر نمودم- فعالیت کند باید کارهایی را انجام دهد که آسیب واقعی به مردم می‌رساند و اگر دانشجو به این رفتارها اعتراض کند، کاری از دستش برنمی‌آید و از تحصیل اخراج می‌شود.

آیا در چنین وضعیتی - که ذکر نمودم- برای دانشجو ادامه تحصیل در این تخصص جایز است؟ یا آن را رها کند و در رشته‌ای دیگر تحصیل کند که چنین اشکالی در آن نباشد؟

پاسخ:

خداوند توفیق‌تان دهد و گام‌هایتان را استوار بدارد. مسیر کلی پزشکی جدید برای بدن‌های مردم مفید است؛ و اگر این واکسن‌ها و درمان‌های شیمیایی که در مواردی ضررهایی را هم به همراه دارد نبود، تعداد ساکنان زمین به هفت میلیارد

نفر نمی‌رسید. وجود داشتن موادی زیان‌آور در درمانی مشخص، منفعت آن را از بین نمی‌برد و به معنای لزوم دوری از آن نیست. بسیاری از غذاهایی که میل می‌کنیم حاوی سموم کشنده‌ای می‌باشند؛ به همین دلیل ما به کبد، کلیه و محل خروج فضولات نیازمندیم تا از این مواد سمی رهایی یابیم؛ ولی با این حال ما از خوردن غذا دست بر نمی‌داریم. آموختن پزشکی در دانشگاه‌های پزشکی براساس مقرراتی که اساتید متخصص دانشگاه پزشکی وضع کرده‌اند، جایز است و همچنین پرداختن به آن نیز جایز می‌باشد. استفاده از داروها و درمان‌ها نیز به همین صورت است؛ حتی اگر دارای برخی ضررهای احتمالی در کنار منفعتی که در بر دارد، باشند.

اجرای آزمایشات پزشکی بر انسان در هنگام ضرورت جایز است؛ حتی اگر در آزمایش احتمال یا موجبی برای مرگ وجود داشته باشد؛ البته با در نظر گرفتن رضایت بیمار داوطلب برای انجام آزمایش؛ مانند آزمایشات درمان ژنتیکی برای بیماری هموفیلی یا سرطان و بیماری‌هایی شبیه به آن.

اجرای آزمایش‌ها بر روی سلول‌های بنیادی جنینی نیز جایز است، حتی اگر این موضوع منجر به مرگ جنین گردد؛ البته به شرط اینکه این جنین‌ها شامل جنین‌هایی که از داوطلبین شبیه‌سازی شده‌اند باشند، و در روزهای اولیه پیش از آنکه جنین شکل گرفته باشد. قرار داشته باشند. استفاده از جنین‌هایی که از لقاح منی و تخمک به وجود آمده باشند جایز نیست.

ساخت اجزای جسم انسان مانند کبد، قلب و چشم در آزمایشگاه از سلول‌های بنیادین جنینی که از جنین شبیه‌سازی شده از شخص و ساختن آن برای آن شخص گرفته شده باشد جایز است.

پرسش ۷۲:

آیا زدن واکسن جایز است؟ بسیاری از انواع واکسن‌ها محتوی ماده سمی تیمروسال و مواد سمی دیگری هستند. حکم این مسئله در مورد پزشکی که واکسن را به دیگران می‌زند و همچنین کسی که واکسن را دریافت می‌کند چیست؟ مخصوصاً کودکان، با توجه به اینکه واکسن‌ها حاوی مواد سمی و مضر می‌باشند.

پاسخ:

دادن واکسن‌ها به افراد بزرگ و کوچک برای پزشک جایز است؛ البته تا زمانی که در مورد واکسن‌ها تحقیق و منفعت داشتن آنها ثابت شده باشد و اینکه برای کاربرد انسانی مناسب باشد.

پرسش ۷۳:

امروزه کاشت دندان، تکامل بزرگی در دندان‌پزشکی به شمار می‌رود؛ چرا که نبودن دندان را بدون نیاز به تحمل رنج و سختی دندان‌های از بین رفته، درمان می‌نماید. ماده‌ای کشف و توسعه یافت که باعث انقلابی در جهان ساخت دندان شده است. ماده کشف‌شده از پروتئین‌هایی از جنین بدن و استخوان خوک ساخته شده که از آن برای پرکردن حفره‌های بزرگ در کاشت دندان استفاده می‌شود. ماده‌ای که چند سالی است در سطح جهان استفاده می‌شود و توسط حدود ۴ میلیون بیمار در جهان استفاده شده است.

پرسش این است: آیا استفاده از این ماده، حرام است یا حلال؟ آیا گفتن این مطلب به بیمارانی که این ماده را برایشان استفاده می‌کنیم واجب است؟ آیا به

خاطر ندانستن حکم استفاده از آن تا پیش از این، مرتکب گناه شده‌ایم؟
از شما کمال تشکر را دارم.

ماده اول: نام تجاری ماده GeistlichBio-Gide می‌باشد که توسط شرکت سوئیسی اختراع شده است: www.geistlich.com
ماده دوم: نام علمی ماده Enamel Matrix DerivativeEMD و نام تجاری آن Emdogain می‌باشد که توسط شرکت سوئیسی www.straumann.com اختراع شده است.

پاسخ:

استفاده از این ماده جایز است و گفتن این مطلب به بیمارانی که از این ماده استفاده می‌کنند واجب نیست. گناهی بر کسی که از آن برای بیماران استفاده می‌کند نیست؛ بلکه پزشک اگر نیتش را درمان بیمار برای نزدیکی به خداوند سبحان و متعال قرار دهد، به خاطر درمانش پاداش می‌گیرد.

مسائل مربوط به حیوانات

پرسش ۷۴:

آیا نگهداری مار به عنوان حیوان اهلی در خانه جایز است؟ آیا حیواناتی وجود دارند که نگهداری از آن به عنوان حیوان اهلی در خانه مجاز نباشد یا به غیر از سگ، نجس باشند؟

پاسخ:

نگهداری حیوان اهلی در خانه جایز است. نگهداری از پرندگان، ماهیان و

لاک‌پشت‌ها برای دفع آسیب برخی از جن‌های آسیب‌رساننده، مخصوصاً از کودکان، مستحب است. نگهداری از سگ برای نگهبانی، چوپانی یا شکار جایز است.

پرسش ۷۵:

آیا کشتن موجودات مضر مانند پشه‌ها و مارها جایز است؟

پاسخ:

کشتن پشه جایز است؛ البته وقتی بینی باعث منتقل شدن (بیماری) مثلاً مالاریا می‌شود. استفاده از حشره‌کش‌ها برای کشتن حشراتی که محصولات زراعی را از بین می‌برند جایز است. کشتن چونندگان آسیب‌رسان به محصولات جایز است. اما کشتن حیوانات مضر بدون علت، مکروه است؛ مثلاً کشتن مار سمی اگر در خشکی یا در جنگل باشد و به کسی آسیب نرساند جایز نیست. حتی اگر مار آسیب‌رسان در مکانی نزدیک مردم باشد، بهتر است متخصص اقدام به صید آن کند و آن را از مکان زندگی مردم دور نماید. اما اگر در تنگنا قرار گرفتی، در کشتن آن اشکالی وجود ندارد.

* * *

این، آخرین مطلبی است که از پاسخ‌های فقهی متفرقه امام احمدالحسن (علیه السلام) در این مجلد گردآوری کرده‌ام. از خداوند سبحان مسئلت دارم که او را در زمینش تمکین دهد و او را نصرتی شکست‌ناپذیر عطا فرماید و بندگان مؤمنش را از او بهره‌مند گرداند!

والحمد لله رب العالمین

و صلی الله علی محمد و آل محمد الاثمه و المهدیین و سلم تسلیما کثیرا.

۸ شعبان المعظم ۱۴۳۴ ه ق^(۱)